

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-JUNIOR LYCEUM 2010

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

IR-RABA' SENA

STORJA (Ġenerali)

HIN: Siegħa u nofs

Isem: _____

Klassi: _____

1. Qabbel dawn li ġejjin. In-numru wiehed qiegħed jingħata bħala eżempju.

1.	Ekonomija ta' Fortizza	Ġabra ta' regolamenti li fuqhom jitmexxa pajjiż.	
2.	Kolonja	Uffiċjal li jmexxi kolonja.	
3.	Gvernatur	Post fejn ikun hemm il-vapuri tal-gwerra.	
4.	Baži Navali	Post fejn jinbnew u jissewwew il-vapuri.	
5.	Tarzna	Post taħt il-ħakma ta' haddieħor.	
6.	Kostituzzjoni	Meta pajjiż jiddependi ħafna fuq in-nefqa tal-armata u l-flotta.	1

(5 marki)

2. Poġġi dawn l-avvenimenti wara xulxin billi tagħmel sing taħt is-sekwenza t-tajba li hemm taħt dawn l-avvenimenti.

1. Il-Malti u l-Ingliz isiru l-ilsna uffiċjali ta' Malta.
2. L-Irvellijiet tas-Sette Giugno.
3. Malta tingħata l-ewwel Kostituzzjoni tas-Self Government.
4. In-nisa jingħataw il-vot.
5. Malta ssir Repubblika.
6. Malta ssir Stat Indipendenti.

- 1, 4, 2, 5, 6, 3.
- 1, 3, 2, 4, 6, 5.
- 3, 1, 2, 4, 6, 5.
- 2, 1, 4, 3, 6, 5.
- 2, 1, 3, 4, 6, 5.

(3 marki)

3. **Aqra dan il-paragrafu u wieġeb id-domandi kollha.**

Mill-E.T. il-Gvernatur lid-Direttur tal-Edukazzjoni

7 ta' Mejju 1895

Jekk jogħġbok tini lista tal-postijiet fejn 6,000 tifel u tifla qed jinkitbu biex jidhlu fl-iskejjel primarji.

Mis-Segretarju Prinċipali lid-Direttur tal-Edukazzjoni:

Irrid nuri x'qiegħed isir sabiex jinstab post għal 6,000 tifel u tifla li jridu jidhlu fl-iskejjel , u x'beħsiebu jagħmel il-gvern fil-futur qrib.

Mis-Segretarju Prinċipali lill-Gvernatur: Minbarra l-bini tal-iskola tar-Rabat u l-pjani li jinbnew skejjel fil-Mosta u Haż-Żebbuġ, mhux se jkun possibbli fil-futur qrib, minhabba problemi finanzjari, li jinbnew iżjed minn waħda jew żewġ skejjel.

(A.N.M. csg/01/FreeMantle Vol 37, 1895, no. 5414)

3.1.1 X'taħseb li kienet il-qagħda fl-iskejjel primarji wara li taqra dan ir-rapport?

_____ (1)

3.1.2 X'effett kellha din is-sitwazzjoni fuq il-poplu Malti?

_____ (1)

3.2.1 Ghaliex taħseb li kien meħtieġ il-bini tal-iskejjel imsemmi fir-rapport?

_____ (1)

3.2.2 Ghaliex f'dak iż-żmien il-gvern ma setax jibni hafna skejjel f'daqqa?

_____ (1)

3.3.1 Fiż-żmien li nkiteb dan ir-rapport kienet għaddejja kwistjoni li halliet l-effett tagħha fuq l-iskejjel. X'kienet din il-kwistjoni?

_____ (1)

3.3.2 Spjega fl-qosor għaliex din inqalghet?

_____ (2)

3.4.1 X'miżuri daħhlu l-Gvernijiet Maltin biex tissaħħah l-edukazzjoni f'dawn is-snin?

1946 _____ (1)

1970 _____ (1)

3.4.2 X'effett hallew dawn il-miżuri fuq il-poplu Malti?

_____ (1)

(10 marki)

4. **Aqra sewwa s-siltiet minn dan id-djarju u wara wieġeb id-domandi kollha.**

Mid-djarju ta' Ġużeppi Debono

3 ta' Jannar 1942: Tmien Air-Raids: 12.30 am – 9.00 am – 11.00 am – 2.30 pm – 3.30 pm – 5.00pm – 7.00pm – 10.00 pm u kompli l-lejl kollu. Waqgħu xi bombi fin-Nadur, 3 korrew u 31 dar sfaw imġarrfa.

20 ta' Jannar 1942: Wasal konvoj ta' tliet vapuri.

23 ta' Frar 1942: Beda x-xogħol fuq ix-xelter tiegħi.

8 t'April 1942: Djar meqruda bil-gwerra. Valletta 75%, Floriana 85%, Birgu 65%, Bormla 70%, l-Isla 80%.

9 t'Awissu 1942: Illum infethet il-Victory Kitchen.

4.1.1 Għal-liema perijodu ikrah fl-istorja ta' Malta qed jirreferi dan id-djarju?

_____ (1)

4.1.2 Agħti **żewġ** raġunijiet li wasslu għal dan l-inkwiet fl-Ewropa.

_____ (1)

_____ (1)

4.3 Għaliex Malta giet involuta fih?

_____ (1)

4.1.4 Semmi **żewġ** pajjiżi li kienu għedewwa ta' Malta matul dawn il-grajjiet.

_____ (2)

4.2. Għaliex il-qagħda tal-poplu Malti f'dan il-perijodu xejn ma kienet tajba? Agħti **żewġ** raġunijiet.

_____ (1)

_____ (1)

4.3.1 Għaliex kienet importanti l-wasla tal-konvoj f'Malta?

_____ (1)

4.3.2 Agħti l-isem tal-konvoj partikulari li kien ta' ġid kbir għal Malta?

_____ (1)

4.4.1 Ghaliex kienu jintużaw ix-xelters?

(1)

4.4.2 Semmi żvantaġġ marbut magħhom.

(1)

4.5.1 Fid-djarju jissemew hames postijiet li garrbu hafna hsarat. Ghaliex taħseb li dawn il-postijiet garrbu hsara kbira.

(1)

4.5.2 Fejn marru l-parti l-kbira tan-nies li kienu joqogħdu f'dawn l-inħawi?

(1)

4.6 Kif nafu minn dan id-djaru li anki Ghawdex intlaqat hażin f'dan il-perijodu?

(1)

4.7.1 X'kienet il-Victory Kitchen?

(1)

4.7.2 Ghid ghaliex kienet meħtieġa.

(1)

4.8 Billi fil-postijiet imsemmija fid-djarju kien hemm hafna hsara, x'kellu jsir fihom wara l-gwerra?

(1)

4.9 Dawn il-ġrajjet hallew effetti koroh mhux biss fuq Malta iżda anki fuq hafna mill-pajjizi tal-Ewropa. Semmi **żewġ** effetti ta' dawn il-ġrajjet fuq l-Ewropa.

(1)

(1)

(20 marki)

5. Hares sewwa lejn dawn l-istampi u wieġeb id-domandi kollha.

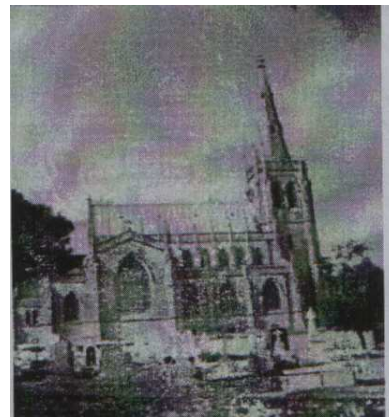
A

B

D

5.1 Ghid kull wiehed minn dawn il-postijiet huwiex mibni fuq stil neo-klassiku jew neo-gotiku.

Stampa A _____

Stampa Ċ _____

Stampa B _____

Stampa D _____

(4)

5.2 Aghzel minn din il-lista żewġ eżempji tal-influwenza Ingliża fuq il-bini f'Malta wara t-Tieni Gwerra Dinjija billi tagħmel sing taht ir-risposti t-tajba.

Pjazez kbar u spazjużi.

Vilel b'ġardina quddiem maqtugħin mill-bini.

Knejjes kbar u ddekorati sewwa.

Promenades wesgħin madwar il-kosta.

Faċċata ta' stil barokk.

(2)

- 5.3 L-Ingliżi ppruvaw jinfluwenzaw l-arkitettura f'Malta billi għamlu ligijiet godda dwa bini. Aghżel it-tnejn it-tajba minn din il-lista, billi tagħmel sing taħthom.

Riedu li kull dar tkun b'sular wiehed.

Riedu ventilazzjoni tajba u dawl aħjar.

Riedu li ssir xi skultura fil-faċċata.

Dahħlu l-kuncett ta' plots rettangolari bil-ġnien ta' wara.

Riedu li l-gallariji jkunu tal-aluminju.

(2)

(8 marki)

6. Aqra dan il-paragrafu u wieġeb id-domandi.

Wara t-Tieni Gwerra Dinjija kien hemm ukoll żvilupp kostituzzjonali. Fil-5 ta' Settembru 1947 il-Gżejjer Maltin reġghu nġataw is-*self-government*. Fl-istruttura ġenerali tagħha l-kostituzzjoni kellha *dyarchy*. F'xi aspetti din il-kostituzzjoni kienet tixbah hafna lil dik tal-1921; fil-fatt il-Maltin kellhom jiehdu hsieb l-affarijiet lokali, filwaqt li ċerti affarijiet magħrufa bhala 'Reserved Matters' baqghu responsabbilita' tal-gvern Imperjali.

(Addattata minn B. Blouet 'The Story of Malta' p. 214)

- 6.1 Liema kienet l-ewwel kostituzzjoni tas-*Self Government*?

(1)

- 6.2 Għaliex il-Gvern Ingliż reġa' ta s-*Self Government* lill-Gżejjer Maltin fl-1947? Aġiti raġuni wahda.

(2)

- 6.3.1 X'kienu r-*Reserved Matters*?

(1)

- 6.3.2 Min kien responsabbli għalihom f'Malta?

(1)

- 6.3.3 Semmi **tnejn** minnhom.

a) _____ b) _____

(2)

- 6.3.4 Min kien responsabbli għall-affarijiet lokali?

(1)

- 6.4 Liema kienu **ż-żewġ** lingwi uffiċjali skond il-kostituzzjoni tal-1947?

a) _____ b) _____

(2)

- 6.5 Malta reġghet inġatat is-*Self-Government* f'tit wara li spiċċat it-Tieni Gwerra Dinjija. Xi problemi kellu l-gvern Malti f'dak iż-żmien?

a) _____ b) _____

(2)

(12-il marka)

7. **Aqra dan il-paragrafu u wieġeb id-domandi kollha.**

“Fil-bidu tas-seklu XIX il-popolazzjoni tal-Belt Valletta kienet 20,000 iżda sal-1861 kienet telgħet għal 25,000. Din kienet il-quċċata tal-iżvilupp tal-Belt. Wara l-1861, in-nies bdiet hierġa mill-Belt u tfittex li toqgħod fis-subborgi madwarha. Il-bliet l-oħra madwar il-port kellhom storja simili għal dik tal-Belt Valletta. Il-maġġoranza tal-irhula stabbiliti marru aħjar mill-ibliet ta’ madwar il-port li fil-parti l-kbira tagħhom kibru sewwa għalkemm mhux b’xi mod spettakulari.”

(Addattat minn B. Blouet ‘The Story of Malta’ 1972 pp 178, 179)

7.1.1 Minn dan is-sors nindunaw li l-popolazzjoni ta’ Malta bdiet (tonqos, tizdied, baqgħet l-istess). (1)

7.1.2 Ghala taħseb li gara dan? (2)

7.2 Agħti raġuni għaliex hafna nies fittxew li joqogħdu fl-ibliet ta’ madwar il-Port il-Kbir. (1)

7.3.1 Is-sors isemmi li wara l-1861 in-nies bdiet hierġa mill-Belt Valletta. Agħti raġuni **wahda** għal dan. (1)

7.3.2 Meta n-nies bdiet hierġa mill-Belt bdiet tissetilja fis-subborgi tal-qrib. Semmi **tnejn** minnhom. (2)

a) _____ b) _____

7.4. Liema mezz ta’ trasport li beda jaħdem lejn tmiem is-seklu dsatax (1883) għamilha possibbli li n-nies tmur toqgħod f’postijiet oħra minbarra s-subborgi madwar il-Belt? (1)

7.5 Għaliex kien importanti d-dhul tas-servizzi bil-lanċa għall-aħħar tas-seklu dsatax (1882)? Semmi subborg partikulari li kien marbut ma’ dan is-servizz. (2)

(10 marki)

8. Ir-Rivoluzzjoni Industrijali.

8.1 X'tifhem meta wiehed jghid 'Ir-Rivoluzzjoni Industrijali'?

(2)

8.2 Ghaliex tahseb li din ir-rivoluzzjoni bdiet fl-Ingilterra? Aghti **zewg** ragunijiet.

(1)

(1)

8.3 Minbarra l-Ingilterra, semmi **zewg** pajjizi ohra li kienu avvanzati fl-industrija fis-seklu dsatax.

a) _____ b) _____

(2)

8.4 Semmi zewg pajjizi ewropej li fis-seklu dsatax fl-industrija baqghu relattivament lura.

a) _____ b) _____

(2)

8.5 Ir-Rivoluzzjoni Industrijali gabet maghha kundizzjonijiet hżiena. Semmi **tnejn** minnhom.

(1)

(1)

8.6 Semmi zewg rizultati pozittivi tar-Rivoluzzjoni Industrijali.

(1)

(1)

(12-il marka)

9. Ikteb fit-tul fuq wiehed minn dawn li ġejjin.

9.1 Il-kostituzzjoni tal-1921 fethet it-triq twila li wasslet għall-ghotja tal-Indipendenza fl-1964 u t-twaqqif tar-Repubblika (fl-1974). Iddiskuti.

9.2 Il-Gvern Ingliż ha diversi mizuri biex isahhah id-difiza ta' Malta. Semmi l-mizuri li ha u ghid ghaliex ghamel hekk.

9.3 Mill-1856 saru żviluppi importanti fil-qasam tat-trasport kemm bl-art kif ukoll bil-baħar. Iddiskuti.

(20 marka)